

บทที่ 7

หลักสูตว

บทที่ 7

หลักสูตร

7.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ จากทัศนะของนักการศึกษา มีอยู่มากมาย ซึ่งพอจะประมวลได้ว่า การจัดหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ กำหนดเป้าหมาย จัดสรรเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนจนถึงการวางแผนทางการในการฝึกเด็กและการเสนอผลงานของเด็กให้เหมาะสมกับหลักสูตร ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงลักษณะพิเศษของเด็กกลุ่มนั้น รวมทั้งความสนใจของเด็กด้วย จึงจะทำให้การจัดหลักสูตรสำหรับเด็กกลุ่มนี้ประสบผลสำเร็จ

การศึกษาการลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายทางการศึกษาสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ จากความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่แนะแนว ครู ครูใหญ่ ผู้ปกครองเด็กฉลาด และจากตัวเด็กฉลาดเอง เรียงลำดับได้ดังนี้

- 7.1.1 การคิดอย่างมีประสิทธิภาพสูง (effective thinking)
- 7.1.2 ทักษะขั้นพื้นฐาน (basic skill)
- 7.1.3 ความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง (citizenship)
- 7.1.4 ความเข้าใจสิ่งแวดล้อม (understanding of environment)
- 7.1.5 ความเห็นคุณค่าในความงาม (appreciation of beauty)
- 7.1.6 ความเข้าใจปัญหาซึ่งครอบคลุมหรือซึ่งมีผลกระทบกระทั่งประชากรทั่วโลก (world understanding)
- 7.1.7 การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (relationship)
- 7.1.8 ความสามารถในการประกอบอาชีพ (vocational competence)
- 7.1.9 การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และคุ้มค่า (use of time)
- 7.1.10 สุขภาพความปลอดภัย (health and safety)
- 7.1.11 ความสำเร็จในการครองเรือน (success in family life)

7.1.12 การเป็นผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ (consumer effectiveness)

(คชภู บริพัตร ณ ออยุธยา, 2535 : 99)

7.2 ลักษณะของหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็กสติปัญญาเลิศ

หลักสูตรสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศมีลักษณะดังนี้

7.2.1 ส่งเสริมให้เด็กสติปัญญาเลิศได้มีโอกาสเต็มทีในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถพิเศษ โดยเน้นเกี่ยวกับการตัดสินใจ การวางแผน การใช้ความสามารถ การให้เหตุผล การสื่อสารและการสร้างสรรค์

7.2.2 ส่งเสริมให้เด็กสติปัญญาเลิศ พัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เกิดจากเด็กเอง โดยให้เด็กเป็นต้นคิด

7.2.3 ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของเด็ก โดยให้เด็กได้พัฒนาความรับผิดชอบ ความสามารถทั้งทางกาย อารมณ์ และสังคมของเด็ก การส่งเสริมดังกล่าวอาจทำได้โดยการให้เด็กรับผิดชอบโครงการต่าง ๆ

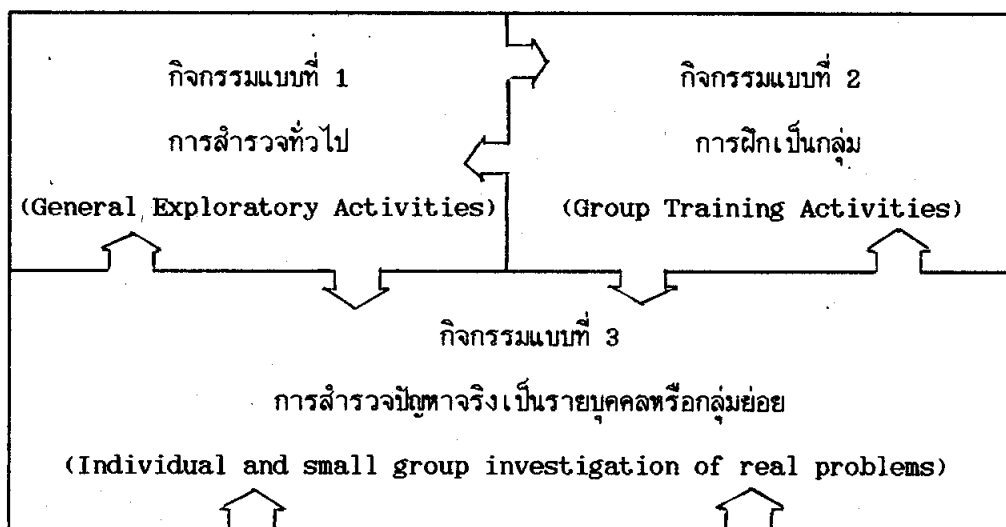
7.2.4 เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ โดยเน้นการทดลองในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งการวิจัย เพื่อให้เด็กรู้จักเสาะแสวงหาความรู้ตามวิธีวิทยาศาสตร์ เพื่อเด็กจะได้ใช้ความรู้ ความสามารถเต็มที (ผดุง อารยะวิญญู, 2533 : 157)

7.3 การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ ต้องเป็นหลักสูตรพิเศษเฉพาะและต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของเด็ก นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กกลุ่มนี้ไว้ดังนี้

7.3.1 Renzulli เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เรียกว่า รูปแบบการเสริมการเรียนรู้ 3 ประการของ Renzulli (Renzulli's Enrichment Triad Model) ทั้งนี้ Renzulli มีความคิดว่าโปรแกรมที่จัดสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศควรเป็นโปรแกรมที่สามารถชี้ให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างจากโปรแกรมสำหรับเด็กปกติ Renzulli ได้เสนอรูปแบบโปรแกรมซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 3 แบบคือ

- กิจกรรมแบบที่ 1 การสำรวจทั่วไป (General Exploratory Activities)
- กิจกรรมแบบที่ 2 การฝึกเป็นกลุ่ม (Group Training Activities)
- กิจกรรมแบบที่ 3 การสำรวจปัญหาจริงเป็นรายบุคคล หรือ กลุ่มย่อย (Individual and small group investigation of real problems)

กิจกรรมแบบที่ 1 การสำรวจทั่วไป (General Exploratory Activities)

เป็นกิจกรรมเบื้องต้นที่ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ ที่จะช่วยกระตุ้นความใคร่รู้ของเด็ก ช่วยให้เด็กที่จะสำรวจสิ่งรอบ ๆ ตัว เพื่อทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดความต้องการที่จะศึกษา ตัวอย่างของกิจกรรมแบบที่ 1 มีดังนี้

- การตั้งศูนย์วิทยากร (resource center) ในศูนย์ประกอบด้วยเรื่องที่ได้รับการคัดเลือกมาแล้ว หรือประกอบด้วยความรู้กว้าง ๆ ที่สามารถให้ความรู้แก่เด็กและวิธีการที่ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยการตั้งคำถาม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

นอกจากการตั้งศูนย์วิทยากรแล้ว Renzulli ยังได้เสนอวิธีอื่น ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาเสนอเรื่องราวที่เด็กสนใจ และการเสนอรายงานการทัศนศึกษา เป็นต้น

กิจกรรมแบบที่ 1 เหมาะกับเด็กทุกคน

กิจกรรมแบบที่ 2 การฝึกเป็นกลุ่ม (Group Training Activities)

เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิด ความรู้สึก โดยการกำหนดวิธีการ อุปกรณ์ และเทคนิคการสอน ให้สัมพันธ์กับกิจกรรมข้างต้น ทำให้สามารถศึกษาเรื่องที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมแบบที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมระดับของการคิดตามแนวคิดของ Bloom และ Guilford ฯลฯ กิจกรรมแบบที่ 2 เหมาะสำหรับเด็กทุกคนเช่นกัน

กิจกรรมแบบที่ 3 การสำรวจปัญหาจริงเป็นรายบุคคล หรือ กลุ่มย่อย

(Individual and small group investigation of real problems)

เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ โดยเฉพาะ ครูผู้สอนเป็นผู้เตรียมเรื่องราวที่เป็นจริง เพื่อให้เด็กมีโอกาสศึกษาเรื่องเหล่านั้น โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยครูมีหน้าที่ดังนี้

- ช่วยให้เด็กระบุปัญหาที่ต้องการศึกษาได้
- คอยให้คำแนะนำด้วยกระบวนการในการแก้ปัญหา
- ช่วยเด็กในการเผยแพร่ผลงาน

ช่วยให้เด็กระบุปัญหาที่ต้องการศึกษาได้

ครูต้องช่วยเด็กวิเคราะห์สิ่งที่เด็กสนใจ โดยครูพยายามช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กที่มีโอกาสสำรวจสิ่งที่เด็กสนใจ เช่น เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ มาพูดให้เด็กฟัง และช่วยแนะนำให้เด็กระบุปัญหาที่ต้องการศึกษาในเรื่องที่เด็กสนใจได้

คอยให้คำแนะนำด้วยกระบวนการในการแก้ปัญหา

เมื่อเด็กสามารถระบุปัญหาได้แล้ว เป็นหน้าที่ของครูที่ต้องคอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้เด็กใช้กระบวนการในการแก้ปัญหา เช่น ช่วยแนะนำแหล่งค้นคว้า หรือหนังสืออ้างอิงให้แก่เด็ก

ช่วยเด็กในการเผยแพร่ผลงาน

การช่วยให้เด็กได้เผยแพร่ผลงานที่เด็กได้ศึกษาหรือแก้ปัญหา โดยการจัดนิทรรศการ หรือนิม့်งานเผยแพร่ โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานในชุมชนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เสนอผลงานดังกล่าว

7.3.2 Tennant ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ

โดยการขยายหลักสูตรปกติ ซึ่งเรียกว่า หลักสูตรขยายสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ (Gifted Extension Model)

Tennant ได้จัดแบ่งหลักสูตรขยายสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ โดยแบ่งออกเป็น รูปวงกลม ดังนี้

7.3.2.1 วงกลมชั้นในสุด เป็นรายละเอียดของวิชาต่าง ๆ ที่สอนในโรงเรียน ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปภาษา และดนตรี เป็นต้น

7.3.2.2 วงกลมถัดมาเป็นหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดไว้สำหรับเด็กปกติและ เด็กสติปัญญาเลิศ

7.3.2.3 วงกลมชั้นนอกสุด เป็นการขยายหลักสูตรให้เด็กสติปัญญาเลิศโดยเฉพาะ

หลักสูตรปกติและหลักสูตรขยายจะอยู่ภายในขอบเขตของหลักการพัฒนาหลักสูตร ที่ครอบคลุมเนื้อหา (Content) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และการ ประเมินผล (Evaluation)

การพัฒนาหลักสูตรแบบขยายหลักสูตรปกติ

ด้านเนื้อหา (Content)

เนื้อหาของหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เด็กสติปัญญาเลิศต้องมีความรู้พื้นฐานเหมือนเด็กปกติทั้งหลาย มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ เหมือนเด็กอื่น ๆ ในระยะเวลานั้นเด็กสติปัญญาเลิศจะแสดงความสามารถเหนือกว่าเด็กปกติ

ความรู้ (Knowledge)

เด็กสติปัญญาเลิศจะสามารถเข้าใจบทเรียนได้เร็วกว่าเด็กปกติ ฉะนั้น เด็กกลุ่มนี้จะใช้เวลาในเรื่องความรู้ในห้องเรียนน้อยลง และใช้เวลาที่เหลือสำหรับหลักสูตรขยาย ซึ่งได้แก่

- การขยายเนื้อหา (field expansion) เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กสติปัญญาเลิศได้ศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจได้ลึกซึ้ง เช่น เด็กสติปัญญาเลิศทางวิทยาศาสตร์ก็เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนมากกว่าเดิม

- การเสริมเนื้อหา (supplementary subjects) เป็นการเสริมเนื้อหา

ซึ่งไม่มีในโปรแกรมปกติ

- การร่วมกิจกรรม (activity orientation) เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กสติปัญญาเลิศได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการเข้าร่วมวงดนตรีของโรงเรียน เป็นต้น

ทักษะ (Skill)

เด็กสติปัญญาเลิศต้องการขยายความสามารถทางทักษะ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในขณะที่เด็กปกติทุกคนพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐาน เด็กสติปัญญาเลิศจะต้องการฝึกทักษะที่มีอยู่ให้เก่งกล้าหรือ ฝึกทักษะด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

ทัศนคติ

เด็กปกติต้องการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น ทัศนคติต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ โรงเรียน แต่เด็กสติปัญญาเลิศสามารถขยายขอบข่ายทางทัศนคติให้กว้างขวางมากขึ้น เช่น ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงของชีวิต

ด้านกระบวนการและผลผลิต (Process and Output)

กระบวนการประกอบด้วย

- การตัดสินใจ (decision making)
- ความคิดสร้างสรรค์ (creativity)
- ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา (cognitive ability)

การตัดสินใจ (decision making)

เด็กปกติและเด็กสติปัญญาเลิศ ควรเรียนรู้ถึงวิธีการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง สำหรับเด็กสติปัญญาเลิศจะมีการเรียนรู้ในการตัดสินใจที่ซับซ้อน หรือมีตัวเลือกในการตัดสินใจมากขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์ (creativity)

เด็กสติปัญญาเลิศควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ที่กว้างไกล ตามลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ เช่น ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความคิดตกแต่ง และความคิดเอนกนัย เป็นต้น

ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา (cognitive ability)

เด็กสติปัญญาเลิศที่มีความสามารถพิเศษด้านวิชาการ ควรได้รับโอกาสและได้

รับการส่งเสริมด้านเชาวน์ปัญญา ทั้งนี้เพราะเด็กสติปัญญาเลิศสามารถเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้เร็วกว่าเด็กปกติ ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดระดับสูง เช่น การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ เป็นต้น

และการประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผลเด็กสติปัญญาเลิศ ควรพิจารณาถึงการที่เด็กสามารถพัฒนาได้เต็มความสามารถ กระตุ้นให้เด็กสติปัญญาเลิศประเมินผลงานของตน พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขผลงานนั้นจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

การขยายหลักสูตรปกติ ตามแนวคิดของ Tennant สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างหรือประเมินผล โปรแกรมที่จัดสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ โปรแกรมที่สามารถขยายได้ทุกส่วน จะให้ผลลัพธ์ที่ดี และไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านความไม่ต่อเนื่องกับวิชาพื้นฐาน

7.4 หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับสอนเด็กเก่ง ควรจะมีความกว้างมากพอที่เด็กจะพบสิ่งที่ตนสนใจได้ และควรมีหลักการดังนี้: (สุรศักดิ์ ทราบมาลา, 2536: 3)

1. เนื้อหาวิชา ควรเป็นแบบแกน (Content-based) ที่จะทำให้เด็กเรียนไปได้อย่างรวดเร็ว จากง่ายไปหายาก
2. หลักสูตร ควรมีเนื้อหาในลักษณะกระบวนการ-ผลลัพธ์-รายงานการวิจัย (process-product-research-dimension) ที่ให้โอกาสเด็กค้นลึกลงไปได้ว่าเรื่องนี้ทำอย่างไร ได้ผลอะไร มีวิธีการศึกษาอย่างไร
3. หลักสูตรรายวิชา ควรให้โอกาสเด็กค้นคว้าศึกษาได้ทุกวิชาที่เรียนหลักสูตร ไม่ใช่เฉพาะวิชาที่เรียนในชั่วโมงนั้นเท่านั้น (epistemological concept) และควรชี้ให้เห็นว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์อย่างไร
4. หลักสูตร ควรเป็นแนวความคิด หลักการและทฤษฎีแล้วจึงลงไปสู่รายละเอียดและข้อปลีกย่อยอื่น ๆ ตลอดทั้งการนำแนวคิดเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ด้วย

หม่อมตุงษ์ บริพัตร ณ อยุธยา (ตุงษ์ บริพัตร ณ อยุธยา, 2535: 106-108) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการของหลักสูตรดังนี้

โดยทั่วไปหลักสูตรที่พัฒนาภูมิปัญญาให้ได้ขีดสูงสุด และที่ผลักดันเด็กให้ลงมือปฏิบัติงานในระดับที่ให้เกิดการเรียนรู้อย่างจริงจังนั้นได้แก่ หลักสูตรอันประกอบไปด้วยประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีหลัก หลักการดังกล่าวใช้พัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศด้วยมีดังต่อไปนี้

1. ว่าด้วยเนื้อหา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงเนื้อหาซึ่งกระตุ้นให้มีการคิดและการปฏิบัติจริงเป็นต้นว่า ให้เปรียบเทียบส่วนสี่ของตัวแมลงชนิดใดชนิดหนึ่ง กับยานพาหนะชนิดใดชนิดหนึ่ง เนื้อหาเกี่ยวกับแมลงและยานพาหนะจะทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดทักษะทางการคิดข้อเปรียบเทียบ

2. ว่าด้วยวิธีการสอน ต้องมีการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้เพื่อฝึกทักษะทางคิดให้มากกว่าการเสาะแสวงหรือสะสมข้อมูลตามตัวอย่างในข้อหนึ่ง จะเห็นว่าวิธีการหรือระบบการเปรียบเทียบเป็นวิธีฝึกกระบวนการคิดหรือวิธีการคิดด้วย และให้มีวิธีเสนอผลงานหลายรูปแบบ (product) ซึ่งในตัวของมันเอง เป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำนายและกระตุ้นให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ว่าด้วยการปฏิบัติจริง ประสบการณ์เรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ถ้าใช้ตัวอย่างอันเดิม จะเห็นว่าให้มีการเปรียบเทียบแมลงกับยานพาหนะ โดยกำหนดให้ทำหุ่นจำลอง (model) และไดอะแกรม (diagram) ประกอบการทำหุ่นจำลองและการสร้าง diagram เป็นการปฏิบัติจริงซึ่งเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

4. การประยุกต์ใช้โดยไม่มีขอบเขต (open-ended application) ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งควรเปิดโอกาสให้มีคำตอบหลาย ๆ คำตอบ ถ้าใช้ตัวอย่างอันเดิม จะเห็นว่าไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนอย่างไรว่าควรเปรียบเทียบแมลงกับยานพาหนะโดยวิธีใด หรือมีข้อกำหนดว่าให้เปรียบเทียบในจุดไหน ประเด็นไหนบ้าง ทักษะในการคิดซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์นี้จะนำไปใช้ประยุกต์กับประสบการณ์เรียนรู้อื่นได้

5. ความสนใจของเด็กนักเรียน กิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้ควรจะคำนึงถึงความต้องการอันแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย ถ้าใช้โจทย์ข้อเดิมจะเห็นว่าให้ทำ diagram หรือหุ่นจำลอง เพื่อแสดงข้อเปรียบเทียบระหว่างแมลงกับยานพาหนะ โดยไม่ได้มีข้อกำหนด (ในการเปรียบเทียบ) เปิดโอกาสให้บุคคลเลือกทำตามเอ็กตภาพของตน คือแล้วแต่ความถนัดและ

การตัดสินใจของแต่ละคนว่าจะเปรียบเทียบ diagram หรือด้วยหุ่นจำลองชนิดไหนเปรียบเทียบ
อย่างไร ในแง่มุมไหนบ้าง เป็นต้น

7.5 องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรคือผลผลิตซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหา (content) และวิธี
การ (process) เพื่อก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งนี้หลักสูตรที่จัดทำสำหรับ
เด็กสติปัญญาเลิศ ซึ่งได้รับการพัฒนาแล้ว ต้องคำนึงถึงลักษณะนิสัย ความต้องการ และความสนใจ
ของเด็กในกลุ่มนั้น เป็นสำคัญ

การพัฒนาหลักสูตรมีอยู่ 3 วิธีคือ

7.5.1 วิธีการยืดขยายหลักสูตรเดิม ซึ่งจัดทำสำหรับเด็กปกติให้มีขอบข่ายกว้างขวาง
มีความละเอียดและลึกซึ้งกว่าเดิม

7.5.2 สร้างหลักสูตรตามความต้องการ ความสนใจและลักษณะนิสัยของเด็กสติ
ปัญญาเลิศ

7.5.3 การพัฒนาส่วนประกอบทั้งหมด ได้แก่

ก. เนื้อหา (content) หมายถึงความรู้ที่กำหนดให้เหมาะสมกับเด็กสติปัญญา
เลิศ การพัฒนาเนื้อหาดังกล่าวมีหลักดังนี้

- ไม่เฟื่องเล็งข้อเท็จจริงที่กำหนดให้แต่ละหัวข้อของแต่ละชั้น (grade level
content) แต่เน้นแนวคิดที่สำคัญ (central concept) และใจความสำคัญ (main ideas)
เท่านั้น

- เลือกหัวข้อเรื่องให้ครอบคลุมความคิดอ่านและข้อมูลหลายแง่มุม ในแขนง
วิชาต่าง ๆ เช่นหัวข้อว่า "ตัวเราในสังคม" (the individual in society) เท่ากับว่า
ให้มีการบูรณาการข้อมูลของแต่ละหัวข้อในวิชาและการบูรณาการเนื้อหาระหว่างวิชาด้วย

- เนื้อหาควรเป็นทั้งพาหะที่จะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้และมีทักษะที่พึง
ปรารถนาเฉพาะเรื่อง และควรเป็นทั้งความเข้าใจ และการตัดสินใจเนื้อหา นั้น ๆ ด้วยเท่ากับ
เนื้อหาเป็นทั้งพาหะและเป้าหมาย (means and ends)

ข. กระบวนการ (process) หมายถึงวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาให้แก่เด็กหาก จะให้มีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ แล้วต้องมีการพัฒนาวิธีถ่ายทอดด้วย ที่สำคัญมี 3 วิธีคือ

- วิธีสอน ได้แก่ วิธีสอนให้คิดในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การฝึกให้คิดในระดับ สูง (high level thinking) การแก้ปัญหา การฝึกให้มีความคิดสร้างสรรค์ การสืบสวน สอบสวน ทั้งหมดเป็นการคิดไม่ใช่ลอกจำ...

- วิธีการเสนอหลักสูตร ได้แก่ การจัดประสบการณ์เรียนรู้หลายรูปแบบซึ่งจัด เป็นประเภทใหม่สองประเภท คือ การจัดให้เรียนรวมกัน (integrated classroom) ตาม หลักการ mainstream และการให้เรียนแยกกัน separate setting)... เรียนหรือทำ งานเป็นกลุ่ม การประกบคู่ทำงานระหว่างเด็กกับเด็ก ระหว่างเด็กกับครูหรือผู้ใหญ่อื่นซึ่งไม่ใช่ครู แต่เป็นผู้รู้ ผู้ชำนาญนอกโรงเรียน (apprenticeship)

- วิธีการเสนอผลงาน (product) ได้แก่ วิธีการเสนอผลงานหรือการสาธิต ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งมีหลายรูปแบบ ไม่เพียงแต่การรายงานปากเปล่า หรือรายงาน ด้วยข้อเขียน (written and oral report) ได้แก่ การจัดนิทรรศการ ทำ slide หรือ ภาพยนตร์ ฯลฯ การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสรภาพในการเสนอผลงานหลายรูปแบบ เช่นนี้ เป็น แรงจูงใจและผลักดันให้เด็กกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าและทำงานเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงสำหรับตน และเมื่อแบ่งปันผลงานให้แก่เพื่อนร่วมห้องด้วย...

หลักสูตรที่พัฒนาแล้วต้องเป็นหลักสูตรที่เรียกรวด (และบังคับ) ให้ถูกปรับปรุง ตนเองอยู่เสมอ ต้องเป็นหลักสูตรที่ไม่พึ่งพาหนังสือหรือแบบฝึกหัดใดบทหนึ่ง โดยเฉพาะ ไม่พึ่งพา ครูคนเดียว และไม่พึ่งตำราการสอน (คุชวี บริพันธ์ ๓ อยุธยา, 2535: 109-111)

7.6 คำถามที่ช่วยในการพิจารณาหลักสูตรว่ามีลักษณะที่ช่วยเสริมปัญญาเลิศของเด็กหรือไม่ อย่างไร

7.6.1 หลักสูตรช่วยสนับสนุนให้เด็กมีความรู้ลึกอิสระใจใคร่ริเริ่มสร้างสรรค์ในระดับ เข้มข้นหรือไม่ ?

7.6.2 หลักสูตรเน้นการพัฒนาทางสังคมในตัวเด็กเท่ากับความมั่งคั่งทางปัญญา

หรือไม่?

7.6.3 หลักสูตรเสนอความคิดใหม่ ๆ ที่ท้าทาย พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ในทางประเมิณผลหรือไม่?

7.6.4 หลักสูตรมีวิธีการอันมีระบบ มีขั้นตอนที่จะ เสริมสร้างแรงจูงใจเด็กเพียงพอที่จะเป็นหลักประกันได้ว่า เด็กแต่ละคนจะมีความคิดริเริ่มที่มีประสิทธิภาพหรือไม่?

7.6.5 หลักสูตรได้เปิดโอกาสให้ครูและศิษย์ได้มีส่วนร่วมกันคิดในการเรียนรู้ด้วยกัน และมีปฏิกริยาต่อกันหรือไม่?

7.6.6 หลักสูตรส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กต่อเด็กมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยกันหรือไม่?

7.6.7 หลักสูตรมีเนื้อหาอยู่บนพื้นฐานของความสนใจ และพื้นความรู้ของเด็กหรือไม่?

7.6.8 หลักสูตรได้แสดงให้เห็นหรือไม่ว่า ได้มีความพยายามที่จะวางแนวคิดในบทเรียนให้มีความหมายต่อชีวิตประจำวันเป็นอย่างไรร?

7.6.9 หลักสูตรได้เปิดโอกาสที่จะเสริมความรู้ให้แก่เด็กอย่างพอเพียงด้วยการเสนอแนะความคิดเห็นด้วยการบอญปัญหาซึ่งแปลกใหม่อยู่เนือง ๆ หรือไม่?

7.6.10 เนื้อหาที่เสนอให้เด็ก รวมทั้งงานที่มอบหมายให้เด็กทำสนับสนุนให้มีการบูรณาการข้อมูล (ความรู้) และแนวคิดอย่างสะดวกใจหรือไม่?

7.6.11 เด็กแต่ละคนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นเพียงพอที่ทำงานที่มอบให้ ได้จนเสร็จสมบูรณ์หรือไม่?

7.6.12 เด็กก้าวไปข้างหน้า (เรียนรู้) ตามกำลังความสามารถของตนหรือไม่? ครูจูงใจเด็กด้วยการให้คำชมเชย และคำสนับสนุนให้กำลังใจ อย่างเดียวเพียงพอหรือไม่?

7.6.13 ได้เปิดโอกาสให้เด็กทำงานค้นคว้า โดยตนเองหรือไม่?

7.6.14 ได้เปิดโอกาสหรือสนับสนุนให้เด็กซึ่งมีทักษะพิเศษได้แบ่งปันความรู้ให้แก่เด็กร่วมห้องหรือไม่?

7.6.15 เด็กนักเรียนรู้สึกอิสระใจหรือไม่ที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอน และเกี่ยวกับการที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเนื้อหา หลักการและกฎระเบียบต่าง ๆ

7.6.16 ได้มีการนำเอาความคิดอ่านและข้อเสนอแนะมาผสมผสานกัน ในแผนการสอนหรือไม่?

7.6.17 ทุกครั้งที่มีการบ้าน มีการทำงานตามโครงการที่วางไว้ มีการสอบ มีการ
แก้ไขและป้อนข้อมูลกลับไปให้เด็กโดยเร็วพลันทันใจหรือไม่?

7.6.18 ได้มีการใช้แหล่งความรู้นอกโรงเรียน (เช่นมีวิทยากรในท้องถิ่น มีทัศน
ศึกษา) เพื่อช่วยเสริมทักษะการคิดของเด็กบ้างหรือไม่? (คุษฎี บริพันธ์ ฅ อยุธยา, 2535:
111-113)